

Câu 2/

Trình bày nhân sinh quan của Phật Giáo và ảnh hưởng của nhân sinh quan Phật Giáo đến xã hội hiện nay

Khái niệm:

Nhân sinh quan Phật giáo được hiểu là hệ thống quan điểm của Phật giáo về con người, đời sống của con người.

Các đặc điểm:

1/ Ngũ uẩn

Phật giáo nhìn nhận con người không chỉ là một thực thể độc lập, mà là sự kết hợp của "ngũ uẩn" : sắc, thọ, tưởng, hành, và thức. Đây là năm yếu tố cấu thành nên sự tồn tại của con người.

2/ Đời là khổ đau

Phật giáo nhận định rằng con người chìm đắm trong biển khổ vì không hiểu rõ bản chất vô thường, vô ngã, và duyên khởi của mọi vật. Vì thiếu sự giác ngộ về trạng thái vô thường và vô ngã, con người thường rơi vào THAM - SÂN SI từ đó tạo ra nghiệp xấu và bị luân hồi trong các kiếp sống đầy đau khổ.

3/ Con đường Giải thoát: Tứ Diệu Đế và Bát Chính Đạo

Tứ Diệu Đế bao gồm:

- Khổ đế: Chân lý về khổ đau. Cuộc sống đầy khổ đau (sinh - lão - bệnh - tử , bất mãn, mất mát)
- Tập đế: Nguyên nhân của khổ đau (tham ái và vô minh).
- Diệt đế: Khả năng chấm dứt khổ đau và trạng thái đạt được sau khi tiêu diệt nguyên nhân gây ra khổ đau (tạo nghiệp thiện - tích nghiệp thiện) - trạng thái Niết Bàn (trạng thái an lạc và giác ngộ).
- Đạo đế: Chiều hướng (Giới - Định - Tuệ) và con đường phải trải qua (Bát chính đạo) để đạt đến trạng thái Niết bàn

Bát Chính Đạo là tám phương pháp tu tập giúp con người thanh tịnh tâm hồn và đạt đến giác ngộ:

1. **Chính kiến:** Nhìn nhận sự thật về khổ đau và vô thường.
2. **Chính tư duy:** Suy nghĩ theo hướng thiện lành, không nuôi dưỡng ý niệm xấu.
3. **Chính ngữ:** Nói lời chân thật, không nói dối, không chê bai.

4. **Chính nghiệp:** Thực hành những hành động đúng đắn, không gây hại cho người khác.
5. **Chính mạng:** Kiếm sống chân chính, không làm tổn thương ai.
6. **Chính tinh tấn:** Luôn cố gắng cải thiện bản thân.
7. **Chính niệm:** Giữ tâm trí an định và không bị phân tâm.
8. **Chính định:** Rèn luyện thiền định, giữ tâm bình an và đạt sự sáng suốt.

Ảnh hưởng:

1. Phong tục tập quán và tín ngưỡng tâm linh:

- **Thờ cúng thần linh:** Tại Việt Nam, rất nhiều gia đình có bàn thờ Phật ngay trong nhà. Họ thường thắp hương hàng ngày để cầu bình an, sức khỏe và hạnh phúc cho gia đình. Việc này không chỉ là niềm tin tâm linh mà còn giúp tạo sự gắn kết gia đình khi mọi thành viên cùng tham gia vào các lễ cúng lớn trong năm.
- **Lễ hội Vu Lan:** Hàng năm, lễ Vu Lan báo hiếu vào tháng 7 âm lịch được tổ chức ở khắp nơi. Nhiều người đi chùa để cài hoa hồng trên áo, tưởng nhớ đến công ơn cha mẹ và tổ tiên. Đặc biệt, lễ hội này còn lan tỏa thông điệp về lòng hiếu thảo và đạo đức gia đình, ảnh hưởng mạnh mẽ đến cách giáo dục và ứng xử trong xã hội.
- **Cầu an và làm việc thiện:** Một ví dụ điển hình là việc mọi người thường đến chùa vào các dịp đầu năm mới, không chỉ để cầu nguyện mà còn quyên góp, làm công quả và giúp đỡ người khó khăn. Các phong trào như "Chủ Nhật xanh," "Ngày hội hiến máu" cũng được nhà chùa phối hợp tổ chức, tạo cơ hội cho mọi người thực hiện những việc làm thiện nguyện.

2. Văn hóa xã hội và tư duy con người:

- **Văn hóa ứng xử:** Phật giáo nhấn mạnh lòng nhân từ và sự tha thứ. Nhiều trường học hiện nay tích hợp giáo lý Phật giáo trong giáo dục về đạo đức, giúp học sinh có nhận thức sâu sắc hơn về lòng vị tha và tinh thần đoàn kết. Nhiều công ty, tổ chức cũng ứng dụng các giá trị này để xây dựng môi trường làm việc thân thiện và hợp tác.
- **Tư duy giải thoát và sống giản dị:** Nhiều người thực hành lối sống tối giản, giảm bớt nhu cầu vật chất và tập trung vào giá trị tinh thần. Các hoạt động thiền định, yoga trở nên phổ biến không chỉ để cải thiện sức khỏe mà còn giúp mọi người sống chậm lại, hướng về giá trị bên trong. Ví dụ, các khóa tu "Thiền Chánh niệm" được nhiều doanh nghiệp tổ chức để giúp nhân viên giảm căng thẳng và cải thiện tinh thần làm việc.

3. Kiến trúc:

- **Kiến trúc chùa chiền và tượng Phật:** Chùa Bái Đính (Ninh Bình) là một trong những công trình chùa nổi tiếng ở Việt Nam, thu hút đông đảo du khách và người hành hương từ khắp nơi. Chùa không chỉ là nơi thờ phụng mà còn là biểu tượng

văn hóa, kiến trúc của vùng, góp phần vào bảo tồn di sản văn hóa và thúc đẩy du lịch.

- **Tượng Phật và kiến trúc Phật giáo trong nhà cửa:** Nhiều gia đình có không gian riêng để thờ Phật tại nhà, biểu tượng của sự an lành và thanh tịnh. Các công trình kiến trúc Phật giáo với sự trang nhã và yên bình còn góp phần làm phong phú bản sắc kiến trúc địa phương và văn hóa dân tộc.

4. Kinh tế xã hội:

- **Du lịch tâm linh:** Các ngôi chùa nổi tiếng như chùa Hương (Hà Nội), chùa Yên Tử (Quảng Ninh), và chùa Bái Đính không chỉ thu hút người hành hương mà còn là điểm đến hấp dẫn với du khách trong và ngoài nước. Các chuyến du lịch tâm linh đã trở thành một nguồn thu nhập đáng kể, giúp phát triển kinh tế địa phương, tạo việc làm cho người dân.
- **Hoạt động thiện nguyện:** Các ngôi chùa thường tổ chức chương trình phát cơm từ thiện cho người vô gia cư hoặc những người có hoàn cảnh khó khăn. Chùa Giác Ngộ (TP.HCM) tổ chức các hoạt động như "Bữa cơm nhân ái," "Khám bệnh và phát thuốc miễn phí," không chỉ hỗ trợ trực tiếp cho người dân mà còn lan tỏa tinh thần nhân ái, giúp xã hội phát triển bền vững hơn.